

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

18. An quando licitum est causa magnæ necessitatis celebrare extra Ecclesiam, sit adeundus Episcopus pro licentia? Et an possit Episcopus in casu necessitatis prædictam licentiam concedere ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](#)

De Oratoriis Priuatis. Ref. XVIII.

37

p. 1. c. 9. n. 11. Beja par. 4. casu. 13 Lezana in summa am. cap. 21. n. 4. Garcias in summa Theol. mor. tr. 3. offici. 3. dub. 2. punct. 2. n. 9. Carolus a Basilica Petri ist. Missarum de confcr. diff. 1. cum aliis: & ideo assentis quid in dicto Decreto non fuerunt comprehen- si Oratoria existentia in Palatii Episcoporum. Ergo dicendum videtur, Decreto Pauli V. non comprehendere supradicta Palatia Magnarum ciuitatum, quia non venient sub nomine domorum priuatarum, sed sicut domus publicae Communitatum. Adde, quod Pontifex voluit tollere abusus, ut patet ex eius verbis, & obseruat Pafqualigui deif. 17. 1. num. 3. & alij. Sed in casu, de quo loquimur, abusus non possunt de facili admitti, cum in dictis Oratoriis celebretur cum magna pompa, ornata, & decentia: ergo. Deinde Paulus V. vidit omnia Oratoria priuata, quae post Concilium Tridentinum in dies erecta fuerunt autoritatem, & facultatem patet ex contextu litterarum Episcoporum: sed in aliquibus Oratoriis Palatiorum, de quibus loqui intercedeatur ex consuetudine immemorabili, etiam ante Concilium Tridentinum: ergo non includuntur in dicto Decreto Pauli V. cum de tali consuetudine nulla efficaciam mentio; & ad tollendam consuetudinem immemoriam, opus est de illa specificam mentionem facere.

2. Sed, his non obstantibus, nouissime cum Archiepiscopos Calaritanus petet a Sacra Congregatio Concilij decisionem huius dubij. An sub prohibitione Decretri Pauli V. super Oratoriis priuatis comprehendatur Capella existens in Aula publica Palati euitas, ita ut Magistratus teneatur a Sede Apostolica licentiam impetrare? Sacra Congregatio die 14. Novembris, 1648. respondit comprehendendi sub prohibitione Decretri. Vnde patet responsio ad titulum nostra questionis, nempe, supradicta Oratoria esse subiecta a Paulo V. Et quidem, ut obseruat Iohannes Valerus in differ. oris sine fori, verb. Missa, differ. 2. §. 2. hodie facultas habet Oratoria, non solum fuit subiecta quod primatos, sed etiam quod quoscumque Principes qui etiam Valerus obseruant, fuisse sublatam quocunque consuetudinem immemorialem celebrandam in Oratoriis: quod est validè notandum.

3. Nota etiam hic obiter, dictum Archiepiscoporum penitentiale decilionem alterius dubij, videlicet, An sub eadem prohibitione comprehendatur Capella carcerum publicorum, & petenda sit eadem licentia a Sede Apostolica, vel sufficiat licentia Ordinarii, si huiusmodi Capella sit in loco decenti ornata? Et Sacra Congregatio, cum die respondit, non comprehendendi Capellam carcerum publicorum.

4. Et tandem idem Archiepiscopus petet a Sacra Congregatio aliud dubium, scilicet, An quatenus ista Capella sub Decreto S. Concilij, necnon Decreto Pauli V. & litterarum prohibitione comprehendatur, & Bulla Crucitana non suffragatur, liceat Episcopo contra Sacerdotes, tam saeculares, quam Regulares, in eisdem Capellis celebrare volentes, post editum Episcopi publicatum, seu in iuratum, procedere, & quibus penitis punire? Sacra Congregatio, cum die respondit, licere Archiepiscopo contra Sacerdotes, tam saeculares, quam Regulares, in eisdem Capellis celebrare volentes post editum Episcopi publicatum, procedere etiam ad peccatas censurarum.

RESOL. XVIII.

Anguando licitum est causa magna necessitatibus celebrare extra Ecclesiam, fit aedificare Episcopus pro licentia? Et an possit Episcopus in casu necessitatis predictam licentiam concedere Sacerdotibus extra propria diocesis? Eiusmodi, quod in quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia

Tomi IV.

dicendi Missam, & repente quis incidit in articulo mortis, quae fierint a me, an tunc possit Sacerdos celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 46.

§. 1. Negatius respondet Emmanuel Sa verb. Missa num. 9. & pro hac sententia adducit etiam Nauarium, Soranum & Armillam Pater Pafqualigui deif. 17. n. 2. quos ipse sequitur, quando necessitas est cuidens fecis in dubio.

2. Sed, his non obstantibus, nominatum contra Patrem Pafqualigui, noster Alphonse de Leon in tr. de cens. recollect. 6. n. 8. 1. talam sententiam non audet admittere, quando Episcopus, vel Ordinarius potest facile adiri: fccus si non potest facilè adiri, nam Concilium Tridentinum in supradicto Decreto tribuit hanc facultatem Episcopo pro casu necessitatis tantum; & per consequens restricta fuit facultas sibi data a iure, non in totum; sed pro casu solita vbi aderat necessitas evidens: si ergo, quando adebat evidens necessitas, & posset facile Episcopus, vel eius Vicarius non adiri, non tenetur quis petere dictam licentiam, frustratoria est dicta concessio S. Concilij facta Ordinariis pro excequitione prohibitionis. Ita Leone. Et quidem ego affirmatio sententia adhaereo, cui adhaerent etiam communiter Doctores, quos citat, & sequitur Persicus de Offic. Sacerdot. lib. 1. c. 6. dub. 4. n. 33. quia dumquam extra Ecclesiam celebrare licet, nisi Episcopus permiserit, ut patet ex cap. Missarum de confcrat. diff. 1.

3. Sed, quidquid sit de rigore, securius erit in dictis casibus semper petere licentiam ab Episcopo: & ita consulendum esse existimo Parochis, & aliis Sacerdotibus. Vide Vivers in 3. p. qu. 8. 3. dub. 15. n. 67. Marcin in Sacr. Ordinis, tr. 3. par. 1. c. 9. num. 11. Garciam in Summ. Theol. mor. tr. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 1. n. 6. & alios.

4. Non deseram tamen hic adnotare casum, de quo olim Ego interrogatus fui. In quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia dicendi Missam repente quis incidit in articulum mortis: quae fierint a me, an tunc possit Sacerdos Missam celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribudo: Et respondi affirmatiue, & in terminis Nugnum adduxi in 3. p. D. Thomas, tom. 1. q. 8. 3. art. 3. vbi docet, esse peccatum mortale celebrare extra Ecclesiam sine Episcopi facultate: modicata tamē hoc in casu allato, & sic after: [Si conclusio. Mortale peccatum est celebrare extra locum sacrū sine facultate Episcopi. Hac conclusio patet: Primo, quia est communis inter Doctores Scholasticos in 4. diff. 13. & illam docet D. Thomas in isto articulo, Sylvestris, & alij Summis in verb. Missa: & ita praepicitur in Concilio Tridentino, sess. 22. cap. de obseruandis in celebratione Missarum. Et patet: quia talis celebratio est contra communem vnum totius universitatis Ecclesiae in re grauissima, unde & grauiter puniuntur sic celebrantes. Intelligenda est nostra conclusio, nisi alias sit grauis necessitas, quia tunc licitum est celebrare in domo, & in quoconque loco decenti: vt si sit infirmus in extremitate necessitate, & aliter non possit illi subueniri, nisi celebrando extra templo.] Ita Nugus, cui etiam additum Toletum lib. 2. c. 2. n. 1. & Persicum de officio Sacerdotis, l. 1. c. 6. dub. 4. n. 29:

5. Sed hic querendum erit, An possit Episcopus in casu necessitatis praedictam licentiam concedere Sacerdotibus sibi subditis extra propriam Diocesim? Respondeo, circa hoc esse duas sententias. Prima affirmat: quia hoc sine licentia Episcopi fieri potest in necessitate, ut in itinere, quando licentia commode haberi non potest, cap. Concedimus de confcrat. diff. 1. non autem extra necessitatem; alioquin esset licitum de iure communis, ac proinde frustra concederetur Episcopis priuilegiū: ut in Altari Viatico celebrare, vel celebrare facere possint in itinere, c. Quoniam de priuilegiis, lib. 6. Ergo

Ergo Episcopus dare potest hanc facultatem extra Tuam Diocesin. Ita Sylvestris, Missa, q. 5, diel. 3, Probat etiam ex cap. Missarum de consecrat. diff. i. vbi concedit celebrari, vbi Episcopus permisit. Sed non est recedendum à sententia negativa. Et ratio est: quia in cap. Quoniam de privilegiis, lib. 6. Bonifacius VIII. concedit Episcopis priuilegium, ut Altare possint habere, viaticum in eo celebrare, ac facere celebrari ubique. Sed si hanc facultatem possint ipsi sacerdotibus sibi subditis concedere extra Diocesin, illam haberent de iure communi. Ergo frustra concederetur ipsi Episcopis prae dictum privilegium. Nec obstant adducta in contrarium; nam respondeo, potuisse Episcopos olim de iure communi concedere sacerdotibus sibi subditis facultatem ubique celebrandi extra necessitatem, sed solum intra, non verò extra propriam Diocesin; iuxta cap. Missarum, de consecrat. diff. i. nunc verò post Concilium Tridentinum, solum in causa necessitatis, semper tamen talis licentia est concedenda intra Diocesin; nam extra non extenditur eius iurisdictio. Nec valet consequentia: Posunt sacerdotes in necessitate ubique celebrare sine licentia Episcopi; ergo idem etiam possunt sine necessitate cum licentia Episcoporum primum, est priuilegium Summi Pontificis, in cap. Concedimus de conf. diff. i. quod non potest concedere Episcopus sine necessitate, nec extra propriam Diocesin. Vide Suar. in 3. part. t. 3. disp. 8. t. 3. Vafquez disp. 13. c. 1. n. 2. Fagundez precept. 1. lib. 3. c. 13. num. 7. & alios.

RESOL. XIX.

An non obstante Concilio Tridentino possint Episcopi concedere licentiam, ut quis Oratorium priuatum habeat?

Et quid hodie dicendum est? Ex part. 9. tractat. 1. Refol. 42.

§. 1. Negatiua sententiam docuit Nauar. lib. 1. tit. de conf. conf. i. quest. 7. n. 76. & conf. 16. de privilegiis. Azorius par. 1. lib. 10. cap. 16. quest. 3. Bonacina de Sacramentis, disp. 4. quest. ult. punt. 9. n. 10. & alij.

2. Sed altera sententia affirmit: nam Concilium Tridentinū seſt. 2. poſt c. 9. in Deo retis, sic aſſerit: Præcipit sancta Synodus Episcopis, ne patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc Sacrificium à ſecularibus aut Regularibus quibuscumque peragi, non obstantibus priuilegiis, aut exemptionibus quibuscumq;. Ex verbis huius Decreti duo colliguntur. Primo, reſtrictam eſſe potestatem Episcoporum, ne possint concedere facultatem celebrandi in quoconque honesto loco extra Ecclesiam, ſicut priuū poterant. Secundo, in Oratorio domus priuata ad diuinum cultum tantum deputato, quod non ſit in profanos vſus conuerteret, licere Episcopo dare facultatē celebrandi, dummodo priuū designetur, & visitationi eiusdem ſubiacet, atque ſic declarauit Sancta Congregatio in hunc textum: & idem docent Gutierrez lib. 1. canoniarum q. cap. 30. n. 28. Zetola in praxi Episcopali, p. 1. vers. Missa concl. 4. Stephanus Quaranta verb. Missa Sotus in 4. diſt. in d. 13. q. 2. art. 2. Suarez de Sacr. diff. 1. ſect. 3. vers. Secundo, obſervandum. Egidius Coninch de Sacr. q. 8. 1. art. 2. dub. 1. n. 22. Stephanus Fagundez de quinque Ecclesia precept. par. 1. lib. 3. c. 13. n. 9. 10. & 11. Layman, Theol mor. lib. 1. tract. 5. cap. 5. n. 4. Ioan. de la Cruz de ſtatu Religionis, lib. 2. cap. 5. dub. 7. Barbosa de officiis Epis. alleg. 13. n. 7. p. 1. & ita hanc sententiam præter Doctores citatos, tenet doctissimus, &

amicissimus Francisc. Zypaus in iure Pontificio, lib. 3. titul. de celebrat. Miss. n. 8. vbi ſcīt: Decenni Synodus, vt locorum Ordinarij non patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata Oratoria ab iisdem Ordinariis designanda, & visitanda, Sanctum Sacrificium à ſecularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi, ac niſi qui interſint, decenter compoſito corporis habitu declarauerint, ſe mente etiam, ac deuto cordis affectu, non ſolum corpore addeſe. Hic locus Conc. Trident. voluit abuſum tantum tollere, qui procul dubio olim nimis magnus fuīt, & contra quē pulchrè insurgit præctica Diaz, cap. 39, quem iam olim perſecutus eſt Iustinus in Auct. Vt nullus fabriſ Oratorij domos, cap. 1. 2. 3. vbi fisco addit. eas domos, in quibus diuinum officium factum eſt ab aliis Episcopi prævia licentia, & loci destinatione, cum Crucis deſtione. Denique permittit in Oratoriis, ad diuinum tamen cultum tantum dedicatis, Missam fieri. Itaque si Ordinario videbitur, eti Oratoria ſita ſint in aedibus priuatis, ad diuinum tamen cultum tantum destinatur, ab eo diuidari, ac ſacrari poterunt, ſacrifice ibi peragi. Controversum tamen eſt, & refert Azorius inſt. mor. lib. 10. c. 6. aliquis diuersas Cong. Cardinali, interpretationes, an per hunc locum adempta ſit. Ordinarii facultas concedendi, vt Missa celebrentur in Oratoriis priuatis, non confeſcratis, eti decenter conſtructis, ordinatisq;. Certe ſalua Sedi Apostolice cluſura locus hic tantū eſt ab abuſis extirpando eom, qui id ſua authoritate præsumunt, quos ne patiantur, monētur Episcopi; fed ea verba, non patiantur, ſi adiōrem examinentur; non inferunt, vt permittere non poſſint, vel derogationē authoritatis Episcopis competentis, id queant, vbi iusta ex cauila id permittendum censuerint; qua patimur, aut pati nolumus, ab aliis proficiſcuntur; qua permitimus, a nobis. Accedit, quod Conciliaribus Constitutionibus in primis Ecclesia lati, obſcuro verbo derogatum eſt exiſitari non ſoleat: ac ſexta Synodus, & Triburienſis, vt refert Azor. vbi ſuprā, q. 3. in infantia Eccleſie hanc authoritatem Episcopis conſeffit; nec facile Episcopi in Concilio existentes reſtringunt facultates ſuas, fed augent, vt in Conc. Trid. tam quoad ſuperiores, quin inferioris, quamplurima liquent. Sed si Episcopi poſteſtate ſua abuterentur, reuocari, & ſoli ſedi Apol. reſeruari hanc authoritatē poſſe, nemo dubitat. Ita Zypaus, cui addi Præpoſitum in 3. part. 9. 8. art. 1. dub. 1. num. 147. Tannertum tom. 4. diff. 5. quest. 10. dub. 1. num. 27. Lefſiūn in 3. part. 9. 8. 3. art. 1. num. 78. VVigts in 3. part. quest. 8. 1. dub. 1. 5. num. 67. Hieronymus Gaiſcas in ſumma Theol. mor. tract. 3. diff. 8. punt. 1. num. 3. Vafquez disp. 2. 3. cap. 1. num. 3. Suarez disp. 8. ſect. 3. Fagundez precept. 1. lib. 3. cap. 12. a. num. 9. Palaum tom. 4. diff. 8. num. 6. & alios.

3. Nota tamen, quid hæc opinio procedit in terminis Conc. Trident. nam hodie hæc facultas Episcopis ſublata eft, & Sancta Sedi Apol. reſeruata, vt conſtat ex literis Card. Lancellotti ad Episcopos, datis nomine Pauli V. 10. Martij, 1615. quarum plures grauiſſimi. Authores meminere, vt Ricci, in praxi fori Ecclesiast. dec. 5. 8. Francif. Scorc. lib. 2. c. 13. de Sacr. Miss. Molfeſius in Summ. tr. 3. c. 17. n. 70. Fagund. d. c. 13. n. 12. Naldus verb. Missa, n. 30. Gauant. comm. in rub. Missalis p. 1. tit. 20. lit. M. Homob. de exam. Ecclesiast. 9. 14. tr. 8. cap. 1. par. 1. vbi dicit, ſic fuiffe à Sacra Congreg. ſæp̄ reſcriptum Archiepifcopo Bononiensi, & ubique feruari mandaffe. Et ita etiam, præter DD. citatos, obferuat Caspensis in curſ. Theol. tom. 2. tract. 23. dub. 3. ſec. 3. n. 66. Villalobos in Summ. tom. 1. tr. 8. diff. 13. n. 2. Filliūcius tom. 1. tract. 5. c. 4. num. 116. Garcias, vbi ſuprā, num. 14. & Trullench. in Bull. Cruciate, lib. 1. ſec. dub. 5. num. 5. qui licet afferat poſt dictum Pæcretum Pauli.